

KURAK GÜNLER FİLMİNE EKOLOJİK BİR OKUMA

AN ECOLOGICAL READING OF THE FILM DRY DAYS

Arş. Gör. Savaş Yavuz

Sakarya Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi,
Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
savsyavuz@sakarya.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0223-1457

MAKALE GELİŞ TARİHİ: 14 Mayıs 2025 · YAYIMA KABUL TARİHİ: 30 Ekim 2025

Öz

Emin Alper'in *Kurak Günler* (2022) filmi, kuraklık ve su krizini yalnızca doğal afet olarak değil aynı zamanda politik olarak inşa edilmiş, sosyoekonomik dinamiklere dayanan bir olgu olarak ele almaktadır. Buradan hareketle çalışma, çevresel krizlerin toplumsal yapı üzerindeki etkilerini ortaya koymak amacıyla ekolojik yaklaşımlar çerçevesinde filmin incelemesini yapmaktadır. Bu kapsamda, görsel-işitsel içerikleri çözümlemek için tematik analiz yöntemi kullanılmış ve analiz süreci MaxQDA yazılımıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan kodlama sürecinde, filmin ilgili sahnelerinin transkripti çıkarılarak diyaloglar, olay örgüsü ve görsel unsurlar kodlanmıştır. Film, analiz öncesinde belirlenen temalar çerçevesinde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, filmde insanmerkezci anlayış, ekolojik adalet, doğal kaynakların araçsallaştırılması, toplumsal ve çevresel eşitsizlik, tahakküm ve manipülasyon gibi kavramların ön plana çıktığını göstermektedir.

Abstract

Emin Alper's *Burning Days* (2022) portrays drought and the water crisis not just as natural disasters but also as politically constructed phenomena rooted in socio-economic dynamics. Based on this, the study adopts an ecological framework to analyze the film to reveal the social consequences of environmental crises. Within this framework, using thematic analysis method and MaxQDA, relevant scenes were transcribed, and dialogues, narrative structure, and visual elements were coded systematically. The analysis was guided by pre-established themes. The findings of the study show that concepts such as anthropocentrism, ecological justice, the instrumentalization of nature, social and environmental inequality, domination, and manipulation stand out in the film.

Anahtar Kelimeler: Kurak Günler, Politik Ekoloji, Eşitsizlik, Tahakküm, Manipülasyon

Key Words: Burning Days, Political Ecology, Inequality, Domination, Manipulation

GİRİŞ

Çevre, yalnızca doğal yaşam alanlarının bütünü değil, aynı zamanda insan topluluklarının varoluşunu sürdürebilmesinin de temel koşuludur. Ancak modern çağda, ekosistemlerin kendini yenileme kapasitesini aşındıran insan faaliyetleri, küresel ölçekte ciddi ekolojik kırılmalara yol açmıştır. İklim krizi, kuraklık ve doğal kaynakların tükenmesi gibi sorunlar, doğanın hem biyofiziksel dengelerini hem de toplumların sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarını doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda çevre, artık yalnızca korunması gereken bir ekolojik varlık değil; politik, ekonomik ve kültürel süreçlerin merkezinde yer alan bir alan haline gelmiştir.

Kurak Günler (Emin Alper, 2022) filmine toplumsal açıdan bakıldığında, çevresel sorunların etkileri her birey ve grup üzerinde eşit biçimde hissedilmemektedir. Su gibi yaşamsal kaynakların dağıtımındaki adaletsizlikler, özellikle dezavantajlı grupların kırılganlığını artırmakta ve kaynaklara erişim üzerindeki engeller, toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmektedir.

Film, güç ilişkileri perspektifinden değerlendirildiğinde ise çevresel kaynakların yönetimi, çoğu zaman politik çıkarlarla iç içe geçmektedir. Suyun dağıtımı ve kontrolü, yalnızca teknik bir yönetim meselesi olmaktan çıkıp aynı zamanda iktidar mücadelelerinin bir aracı haline gelir. Belediye başkanının su kaynakları üzerindeki tekeli, suyun politik bir koz olarak kullanılması ve bu yolla halkın üzerinde tahakküm kurulması, çevresel krizlerin otoriter yönetim biçimlerini nasıl besleyebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla film, kaynak yönetiminin nötr bir idari süreç olmaktan ziyade politik güç ilişkilerinin yeniden üretildiği bir alan olduğunu açıkça ortaya koyar.

Bu bağlamda politik ekoloji, filmin sunduğu anlatının kavramsal olarak temellendirilebileceği önemli bir çerçevedir. Politik ekoloji, çevresel sorunların yalnızca doğal süreçlerin sonucu olmadığını aynı zamanda toplumsal, ekonomik ve politik dinamikler tarafından şekillendirildiğini vurgular. Film, su krizini iktidar ilişkileri bağlamında ele alarak, çevresel değişimlerin ardındaki güç yapılarını ve bu yapıların toplumsal eşitsizliklerle nasıl kesiştiğini görünür kılar. Böylece film, politik ekolojinin merkezinde yer alan “çevresel sorunların siyasallaşması” fikrini sinematik bir dille somutlaştırır.

Son olarak insanmerkezci bakış açısı, filmin sunduğu politik tabloyu anlamada kritik bir kavramsal boyut sunar. İnsanmerkezcilik, yalnızca insanın içsel değere sahip olduğu diğer tüm varlıkların ise araçsal bir değer taşıdığı anlayışına dayanır. Bu perspektif, doğayı insan yararına hizmet eden bir kaynak olarak konumlandırır ve çevresel kararların çoğunu bu yarar üzerinden meşrulaştırır. *Kurak Günler*’de suyun ekonomik ve politik bir meta haline gelmesi,

insanmerkezci düşüncenin doğaya yönelik araçsal yaklaşımının yerel ölçekteki bir tezahürü olarak okunur. Böylelikle film, doğanın değeri ile insan çıkarları arasındaki hiyerarşik ilişkiyi sorgulatarak, ekolojik krizin yalnızca çevresel değil aynı zamanda politik bir mesele olduğunu hatırlatır.

YÖNTEM

Bu çalışmada, görsel-işitsel bir metin olan *Kurak Günler* filminin analizinde nitel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Özellikle film analizleri için uygun bir yöntem olan tematik analiz yöntemi benimsenmiştir. Tematik analiz, nitel veri setlerinin derinlemesine ve sistematik biçimde incelenmesini sağlayan esnek bir yöntemdir. Bu yöntem, araştırmacının kapsamlı ve çok katmanlı veriler içerisinden anlamlı temalar oluşturarak verinin yapısal örüntülerini ortaya koymasına olanak tanır (Nowell ve diğerleri, 2017). Analiz süreci, MAXQDA yazılımı kullanılarak sistematik biçimde yürütülmüştür. Bu çözümleme yaklaşımı, filmdeki temaların, simgesel anlatıların ve söylemlerin yapısal düzeyde çözümlenmesini mümkün kılmıştır.

Örneklem

Araştırmamanın örneklemini, Emin Alper'in 2022 yapımı uzun metraj filmi *Kurak Günler* oluşturmaktadır. Film, seçilmiş sahneler, karakter etkileşimleri, diyaloglar ve görsel kompozisyonlar üzerinden analiz edilmiştir. Bu bağlamda *Kurak Günler* filminin seçimi, çalışma kapsamında önceden belirlenmiş temaları içermesi nedeniyle amaçlı örneklem yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme, araştırma sorularına en fazla katkı sağlayabilecek bilgi kaynaklarının bilinçli ve stratejik biçimde seçilmesini esas alır. Bu yöntem, temsil gücü yüksek veriler üzerinden derinlemesine analiz yapmayı mümkün kılar ve araştırılan olguya dair zenginleştirilmiş bir kavrayış sunar (Patton, 2002).

Yaklaşım

Çalışma, politik ekoloji perspektifinden yapılandırılmıştır. Bu bağlamda çevresel krizler hem doğal olaylar hem de toplumsal ve siyasal süreçlerle şekillenen yapısal sorunlar olarak ele alınmıştır.

Veri Toplama ve Analiz Süreci

Kodlama süreci boyunca *Kurak Günler* filmindeki olay örgüsü, karakter davranışları, diyaloglar ve görsel unsurlar sistematik olarak incelenmiş ve tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sürecinde, çalışmanın amacına ve kapsamına uygun ekolojik yaklaşımlar temel alınarak temalar,

alt temalar ve kodlar belirlenmiştir. Bu temalar arasında, ekolojik adalet, insanmerkezcilik, doğal kaynakların politik olarak araçsallaştırılması, toplumsal ve çevresel eşitsizlik, tahakküm ve manipülasyon gibi literatürde ekolojinin temel meseleleri arasında yer alan kavramlar ön plana çıkmıştır.

Belirlenen temalar doğrultusunda filmdeki sahneler hem yazılı diyaloglar hem de görsel imgeler üzerinden değerlendirilmiştir. Her bir sahneye ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Tablolar, ilgili sahnelerin tematik bağlamını, kullanılan kodları, diyalog veya görsel örnekleri ve analitik yorumları bir arada içerecek şekilde yapılandırılmıştır. Böylece, hem sinemasal anlatının ekolojik bağlamda çözümlenmesi hem de literatür ile kuramsal çerçeve arasındaki ilişkinin somut olarak ortaya konması sağlanmıştır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Günümüzde iklim krizi hem ekosistemlerin işleyişini hem de toplumsal düzenin sürdürülebilirliğini ciddi biçimde tehdit eden küresel ölçekteki başlıca sorunlardan biri olarak görülmektedir. Sanayi Devrimi'nden itibaren hızla artan fosil yakıt tüketimi, kentleşme süreci ve nüfusun çoğalması, doğanın kendini yenileme kapasitesini zayıflatarak telafisi zor bir ekolojik kırılmaya yol açmıştır (Avtur ve diğerleri, 2023, s.45). Bu tespit, çevresel krizin yalnızca biyofiziksel bir bozulma olmadığını, insan faaliyetlerinin hızlandırdığı yapısal bir dönüşüm olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla sorun, doğal süreçlerin ötesinde insan kaynaklı etkilerin ekosistem üzerindeki baskısıyla tanımlanmalı ve çözüm arayışları bu yapısal boyutu dikkate almalıdır.

Söz konusu kriz, yalnızca ekosistemlerin biyofiziksel dengelerini sarsmakla kalmamakta, aynı zamanda toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretilmesinde etkili olmaktadır. Özellikle su gibi temel yaşam kaynaklarının adil olmayan biçimde dağıtılması, dezavantajlı kesimlerin toplum içinde daha da marjinalleşmesine neden olmaktadır (Homer-Dixon, 2001). Bu yaklaşım, ekolojik sorunların toplumsal boyutunu görünür kılarak çevre politikalarının eşitlikçi bir perspektifle tasarlanması gerektiğini ortaya koyar. Nitekim, kaynakların adaletsiz paylaşımı, çevresel krizlerin etkilerini sosyoekonomik açıdan kırılgan kesimler üzerinde yoğunlaştırmakta ve bu kesimleri daha da savunmasız hale getirmektedir.

Schlosberg'in (2007, s.4-5) vurguladığı gibi, çevresel adaletsizlik, ezilen ve marjinalleştirilen grupların doğanın sağladığı yararlardan en az düzeyde faydalanmalarına karşın ekolojik yıkımın ağır sonuçlarını en fazla yaşamaları durumunda ortaya çıkar. Dolayısıyla, çevresel kaynaklara erişim hakkı ile çevresel risklerin dağılımı arasındaki derin eşitsizlik oluşur. Bu nedenle

çevrecilik, yalnızca teknik bir koruma faaliyeti olarak değil, insanların yaşadıkları çevreyle kurdukları ilişkilerde ortaya çıkan sorunlara karşı geliştirdikleri kültürel ve politik tepkilerin bütünü olarak değerlendirilebilir (Morton, 2007, s.9). Nihayetinde bu tanım, ekolojik meselelerin sadece bilimsel verilerle değil, toplumsal bağlamları da göz önünde bulundurarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgular ve politik ekoloji tartışmaları için kuramsal bir temel sunar.

Bu temel, kapitalist üretim ilişkilerinin doğayı nasıl konumlandığına dair eleştirilerle daha da derinleşir. Kapitalist üretim düzeninde doğa, bitmek bilmeyen bir hammadde kaynağı olarak görülür. Böylece doğal kaynaklar da ekonomik değer üreten birer meta haline dönüşür (Üstün, 2021, s.127). Bu süreçte su, madenler, enerji kaynakları ve tarımsal ürünler gibi yaşamsal öneme sahip unsurların kontrolü çoğu zaman belirli şirketlerin, sermaye gruplarının ya da devlet otoritelerinin elinde toplanır. Bu yoğunlaşma, kaynakların nasıl, ne zaman ve kim tarafından kullanılacağına dair kararların da bu dar çevreler tarafından verilmesine imkan tanır. Böylelikle, toplumun geniş kesimleri kendi yaşamlarını doğrudan etkileyen kaynaklara erişim konusunda bağımlı hale gelirken erişim hakkı çoğu zaman siyasi çıkarlar, ekonomik karlılık hesapları veya güç dengeleri doğrultusunda belirlenir. Bu anlayışta bir taraf bolluk içerisinde yaşamını sürerken, diğer taraf kıtlık içerindedir. Bu da kaynakların yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda stratejik ve ideolojik bir tahakküm aracına dönüşmesine zemin hazırlar.

Bu bağlamda David Harvey, kıtlık olgusunu sistemin işleyiş mantığıyla ilişkilendirir. Ona göre azlık, “kapitalist üretim tarzının devamı için zorunlu olup dikkatle idare edilmesi gereken” bir unsurdur (Harvey, 2012, s.88). Harvey’nin bu değerlendirmesi, azlık ya da kıtlık olgusunun kapitalist üretim ilişkileri bağlamında bilinçli olarak oluşturulup yönetilen stratejik bir süreç niteliği taşıdığına vurgu yapar. Ayrıca, yaşamsal kaynakların iktidar ilişkileri ve ekonomik çıkarlar doğrultusunda şekillendiğini de ortaya koymaktadır. Kıtlık, bu anlamda belirli kesimlere erişim imkanı sağlanırken diğerlerini dışarıda bırakan bir tahakküm mekanizmasına dönüşür. Böylelikle kaynak yönetimi, ekolojik bir mesele olmaktan çıkar, toplumsal adalet ve güç ilişkilerinin merkezinde yer alan bir politik araç haline gelir.

Dolayısıyla kaynakların kontrolü ve dağıtımı üzerinden şekillenen bu süreç, çevresel krizleri derinleştirdiği gibi, ekolojik adalet, toplumsal eşitsizlik ve demokratik katılım tartışmalarının da merkezinde yer alır. Bu noktadan hareketle, benzer dinamiklerin farklı ölçeklerde ve bağlamlarda nasıl tezahür ettiğini anlamak için, çevre temelli çatışmalara ilişkin teorik yaklaşımların ve özellikle politik ekoloji perspektifinin sunduğu analiz imkanları önem kazanmaktadır. Nitekim politik ekoloji yaklaşımı, özellikle 1970’lerden sonra

hızla artan çevre ile kalkınma arasındaki ilişkiyi dengeli biçimde ele alan çalışmalar için güçlü bir kuramsal temel haline gelmiştir. Bu çerçevede, yerel toplumların bu çevre temelli problemler karşısında geliştirdiği tutumlar ile bu durumların yarattığı çıkmazlar veya olumlu uygulama örnekleri araştırma gündemini şekillendirmiştir (Blaikie & Brookfield, 1987).

Ayrıca bu yaklaşımın merkezinde, çevresel değişimlerin güç ilişkileriyle nasıl iç içe geçtiğini ve bu değişimlerin getirdiği maliyetler ile yararların toplumun farklı kesimlerine hangi ölçüde ve nasıl dağıtıldığını irdeleme amacı yer alır. Bu nedenle, çevresel dönüşümlerin ardındaki politik ve ekonomik yapıların etkilerini görünür kılarak, söz konusu meselelerin “siyasallaştırılması” gerektiğini savunur (Andreucci, 2016, s.9).

Bu bağlamda, insanların çevreyle kurdukları ilişkilerin önemli ölçüde insanmerkezci bir bakış açısıyla şekillendiği düşüncesi açığa çıkar. İnsanmerkezcilik, doğayı esasen insanın ihtiyaç ve çıkarlarına hizmet eden bir araç olarak konumlandırarak ekolojik sistemlerin kendi içsel değerlerini göz ardı eder. Politik ekoloji perspektifinde ise bu bakış açısının izleri belirgindir. Zira politik ekoloji, çevresel krizleri analiz ederken doğa üzerinde kurulan toplumsal, ekonomik ve politik tahakkümün arka planında yatan insan odaklı değer sistemlerini de hesaba katar. Böylelikle hem politik ekolojinin hem de insanmerkezci anlayışın, doğa-insan ilişkilerinin tarihsel ve kültürel bağlamda nasıl şekillendiğini anlamada birbirini tamamlayan yönleri ortaya çıkar.

Minteer, insanmerkezçiliği yalnızca insan varlığının içsel bir değere sahip olduğu varsayımına dayanan bir etik yaklaşım olarak ifade eder (2009, s.58). Bu bağlamda insanmerkezci anlayış, insan dışındaki tüm varlıkların değerini insana sağladıkları yarar üzerinden tanımlar ve doğayı araçsallaştırır. Bu değer anlayışı, insan dışındaki tüm varlıkların araçsal bir değer taşıdığını kabul ederek, doğayı yalnızca insan yararına hizmet eden bir kaynak olarak konumlandırır (Keleş, 2019, s.164). Araçsal doğa görüşü, çevre politikalarının şekillenmesinde belirleyici olurken, modern teknik eleştirisinin felsefi zeminiyle birleştğinde daha da anlam kazanır.

Bu noktada Heidegger’in modern teknik ve bilim eleştirisi önemlidir. Heidegger’e göre, kendini üstün gören insan merkezci hümanizm, yalnızca doğayı tahrip etmekle kalmaz, insanlığın varoluşunu da tehlikeye atar. Ona göre mevcut pratikleri iyileştirmek amacıyla yürütülecek insan çabaları sonuç vermeyecek, hatta koşullar daha da kötüleşecektir. Zira yaygınlaşan kültürel, toplumsal ve ekonomik krizler, modern insanın dünyayı mutlak şekilde kontrol etme arzusunun dışavurumlarıdır (Zimmerman, 1993, s.196-203).

Nitekim bu yaklaşım, doğayı insanın karşısında yer alan ve kontrol altına alınması gereken bir unsur olarak konumlandırarak insanın doğal kaynakları, toprağı,

suyu ve diğer canlıları kendi amaçları doğrultusunda kullanma, dönüştürme ve tüketme eğilimini meşrulaştırır. Böylece doğanın ehlileştirilmesi ve üzerinde hakimiyet kurulması gerektiği yönündeki düşünceyi besler (Çoban, 2020, s.281-282). Bu türden bir tahakküm anlayışı, yalnızca bireysel tutumları değil, makro ölçekteki ekonomik ve politik stratejileri de biçimlendirir. Doğanın “kontrol altına alınması” fikri, kalkınma ve büyüme politikalarında rant odaklı yaklaşımları besleyen temel zihniyet zemini haline gelerek doğal kaynakların korunmasından ziyade, onların ekonomik değer üretme potansiyeli öncelik kazanır. Bu durum, özellikle su, toprak ve maden gibi stratejik kaynakların belirli güç odaklarının denetimine geçmesine ve erişim hakkının siyasal-iktisadi çıkarlar doğrultusunda sınırlandırılmasına zemin hazırlar. Evren’in de ifade ettiği gibi, üretim aracılığıyla hedeflenen refah politikaları zamanla rant odaklı yaklaşımlara evrilir (2022, s.34).

Bu tartışmalarda ele alınan kavram ve temaların, sinematik evrende hangi biçimlerde temsil edildiği, anlatı yapısı ve karakter ilişkileri içerisindeki konumlarının nasıl belirlendiği, ayrıca görsel ve işitsel unsurlar aracılığıyla izleyiciye nasıl aktarıldığı aşağıda ayrıntılı olarak incelenmektedir.

KURAK GÜNLER’DE TAHAKKÜM VE POLİTİK MANİPÜLASYON

Emin Alper’in *Kurak Günler* (2022) filmi, kuraklığı doğrudan bir felaket olarak kurgulamanın ötesinde yerel otoritenin manipülatif stratejileriyle iç içe geçmiş bir güç dinamiği olarak ele alır ve suyun yokluğu, halk üzerinde kurulan baskının meşrulaştırıldığı bir zemin haline gelir. Bu bağlamda film, çevresel krizlerin arkasındaki siyasal ve ekonomik çıkar ilişkilerini görünür kılarak, politik ekolojinin temel savlarını sinemasal bir anlatıyla temellendirir.

Politik ekoloji belirli bir zemin, mesele veya disiplin çerçevesinde sınırlandırılmayacak kadar geniş ve çok yönlü bir kavramdır. Bu bağlamda, insan-doğa ilişkisini ele alan bu bakış açısı, çevresel değişimlerin ortaya çıkardığı politik, sosyal, etik ve ekonomik sonuçları analiz etmeyi ve bu konulara dair çeşitli perspektifler ile çözümlemeler sunmayı amaçlamaktadır (Eryaman, 2022, s.16). Başka bir deyişle politik ekoloji, toplum ve doğa arasındaki karmaşık ilişkilerin ve çevresel sorunların sadece doğal süreçlerden kaynaklanmadığını, bu sorunların toplumsal, ekonomik ve siyasal dinamiklerle de ilgili olduğunu vurgulayan disiplinler arası bir yaklaşımdır (Çakır ve diğerleri, 2020, s.246-247).

Bu çok boyutlu yaklaşım, çevresel sorunların yalnızca doğa kaynaklı süreçlerle ilgili olmadığını aynı zamanda toplumsal iktidar ilişkileri, ekonomik çıkarlar ve

etik sorunlarla da şekillendiğini ortaya koyar. Nitekim, filmde su kaynaklarının yönetimi üzerinden şekillenen iktidar ilişkileri, yerel yönetimdeki yozlaşma ve etik ihlallerle birleşerek politik ekolojinin çok eksenli yapısını somutlayan örnekler sunmaktadır.

Görsel 1. *Kurak Günler'in Manzarası*

Film, genç savcı Emre'nin kasabaya atanmasıyla başlar ve daha ilk sahnelerde bölgenin kurak, susuz ve boğucu atmosferi izleyiciye hissettirilir. Yerleşim dokusu incelendiğinde, kasaba yoğun biçimde sıkışmış konutlardan oluşmakta, etrafı tarımsal üretime elverişli yeşil alanlardan yoksun görünmektedir. Bu, doğal kaynakların sınırlılığı ve tarımsal faaliyetlerin sürdürülemezliği üzerine ipuçları verir. Modern apartman blokları ile geleneksel kırmızı kiremitli evlerin yan yana varlığı, bölgenin sosyo-ekonomik dönüşüm sürecini ve mekansal eşitsizlikleri imler.

Kasabaya adım atan savcı, ilk temaslarını kurarken yerel halkın suya erişimde sorunlar yaşadığını gözlemlemeye başlar. Ancak bu krizin yönetici sınıf tarafından nasıl ele alındığı belirsizdir. Bu bağlamda film, politik ekoloji perspektifiyle uyumlu biçimde, doğa ile toplum arasındaki gerilimin arka planında yatan güç ilişkilerine ve yönetsel müdahalelere dikkat çeker. Bu bağlam, filmin "Ziyafet" olarak adlandırılan sekansında, görsel ve işitsel unsurlar aracılığıyla somut örneklerle görünür kılınır.

Alt Tema	Kod	Diyalog/Sahne	Analiz / Anlam
Yerel otorite	Kamu algısını yönlendirme	Belediye Başkanı: “Bizim eskiden beri suyumuz yeraltı sularından. Bu yeni bir şey değil yani. Buraların 40 yıllık meselesi savcı bey... Vay efendim yeraltı sularını çekince obruk olurmuş... Obruklar benim çocukluğumdan beri var ya.”	Belediye başkanı, çevresel sorunu tarihsel ve doğal bir olgu gibi sunarak yerel yönetimin sorumluluğunu azaltmaya çalışır. Bu söylem, insan faaliyetlerinden (yeraltı suyu çekimi) kaynaklanan ekolojik sorunların üzerini örter ve kamu algısını yönetir.
İktidarın meşruiyet üretme stratejisi.	Savcının sisteme entegre edilmesi	Belediye başkanının akşam yemeğine daveti ve kurduğu samimi diyalog ortamı ve savcıya kasabanın meselelerinin kendi perspektifinden aktarılması.	Resmi olmayan, dostane bir bağlam yaratılarak savcının tarafsızlığının yumuşatılması hedeflenir. Bu, yerel iktidar ağlarının, yeni bürokratik aktörleri kendi sistemlerine entegre etme stratejisidir.

Tablo 1. Tematik Analiz “Ziyafet Sekansı”

Çoban, çevresel sorunların yalnızca ekolojik ya da teknik meseleler olarak değerlendirilemeyeceğini, bu sorunların aynı zamanda toplumsal eşitsizlikler, ekonomik çıkar çatışmaları ve siyasal iktidar ilişkileriyle yakından bağlantılı olduğunu ifade eder (2020, s.58).

Görsel 2. Ziyafet

Nitekim, Kurak Günler filminde savcı Emre'nin belediye başkanı tarafından akşam yemeğine davet edildiği sahne, bu yaklaşımı somutlaştıran önemli örneklerden biridir. Belediye başkanı ve oğlu, yeni atanan savcıya dostane bir tutum sergileyerek onu yerel iktidar ağlarının bir parçası haline getirmeye çalışır. Her ne kadar su krizi ya da çevresel problemler bu sahnede doğrudan konu edilmese de bu davet yerel güç dengelerinin sınırlarını çizme ve bürokratik aktörleri sisteme entegre etme çabası olarak okunabilir. Bu yönüyle sahne, politik ekolojinin çevresel meseleleri rant ilişkileri ve siyasal hegemonya bağlamında ele alma ilkesini destekler niteliktedir.

Evren'in (2022, s.34) üretim ve büyüme politikalarının zamanla rant odaklı yaklaşımlara dönüştüğü tespiti, Kurak Günler filminde belirgin biçimde yansıtılır. Yemek sahnesinde belediye başkanının, kasabanın gerçek sorunlarını gizleyerek savcıya sistemi doğal ve olağan bir süreç gibi sunması, çevresel krizlerin arkasındaki politik ve ekonomik çıkar ilişkilerini perdelemeye yönelik bir strateji olarak öne çıkar. Bu söylem, ekolojik dengenin bozulmasının nedenini doğal etkenlere bağlayarak, su kaynaklarının yanlış yönetimi ve rant politikalarının asıl belirleyici rolünü görünmez kılar. Böylece film, Evren'in tanımladığı rant odaklı yaklaşımın yerel ölçekte nasıl işlediğini ve doğal varlıkların kontrol altına alınmasının çevresel krizlerin temelinde nasıl yer aldığını somut bir örnek üzerinden ortaya koyar. Ancak bu ilk başta gizlenir. Savcı, kasabanın su krizinin aslında siyasi bir manipülasyonun parçası olduğunu ve güç sahiplerinin çevresel sorunları kendi lehlerine kullanarak statükoyu sürdürdüğünü zamanla fark edecektir. Bu bağlamda, savcının kasabaya gelişinden itibaren nasıl bir sisteme çekilmeye çalışıldığını anlaması, onun çevresel ve toplumsal dinamikleri algılama sürecinin bir parçasıdır. Kasaba sakinleri arasında su kıtlığına yönelik kaygı ve hoşnutsuzluk varken, yöneticiler sorunu olağan bir durum gibi göstermekte, hatta krizden faydalanarak kendi güçlerini pekiştirmektedir.

Alt Tema	Kod	Diyalog/Görsel	Analiz / Anlam
Suya erişimde sınıfsal farklar	Toplumsal eşitsizliklerin çevresel boyutu	Yerel halk, içme suyuna erişmek için yoğun çaba harcarken, güç sahipleri suya dilediği rahatlıkta erişebilmektedir.	Suyun sınırlı bir kaynak olduğu bağlamda, toplumsal statü ve ekonomik güç, erişim koşullarını belirleyici hale gelmektedir. Yerel halk, içme suyu temini için emek ve zaman harcarken, yerel elitler bu kaynağa zahmetsizce ulaşabilmektedir. Bu durum, çevresel adaletsizliğin sınıfsal boyutunu görünür kılarak, su krizinin yalnızca ekolojik değil aynı zamanda toplumsal eşitsizliklerle bağlantılı olduğunu ortaya koyar.
Su krizinin <u>arasallaştırılması</u>	Kriz söylemi üzerinden meşruiyet inşası	Belediye Bakanı: “Biz belediye olarak çok araştırdık. Bu meselenin yeraltı suları ile hiçbir ilgisi yok. O bambaşka bir tabiat olayı o ya... Allaha <u>hakim</u> tedbir koymadı da projeyi devam ettiriyoruz. Ama inanın proje dursa burada bayram edecek bir dünya insan var maalesef.”	Su krizi, teknik ve bilimsel boyutundan uzaklaştırılarak doğal bir olgu gibi yeniden çerçevelenir. Ayrıca belediye başkanı, projeye yönelik muhalefeti “siyasi hesaplar” olarak tanımlar. Bu söylem hem çevresel sorumluluğu görünmez kılar hem de kriz üzerinden yerel yönetimin meşruiyetini pekiştiren bir siyasi başarı anlatısı inşa eder.

Tablo 2. Tematik Analiz “Eşitsizlik”

Keleş'e göre politik ekoloji çevreye ilişkin tüm sorunların, erk (iktidar) için başarı elde etmek amacıyla siyasallaştırılması sürecini incelemektedir (Keleş, 2016, s.303) Bu bağlamda filmde su krizi, halkın yaşadığı bir sorun gibi görünse

de aslında yöneticilerin çıkarları doğrultusunda sürdürülen bir mekanizmadır. Politik ekoloji perspektifinden bakıldığında, çevresel krizler yalnızca doğal afetler ya da kaynak kıtlığıyla açıklanamaz. Aksine su gibi hayati bir kaynağın nasıl dağıtıldığı, hangi grupların suya erişebildiği ve hangilerinin dışlandığı toplumsal güç ilişkileriyle doğrudan bağlantılıdır (Çoban, 2020, s.58).

Görsel 3. Suyu Erişimde Sınıfsal Farklar

Harvey'nin (2012, s.88) kıtlığın kapitalist üretim tarzının devamı için stratejik olarak üretildiği ve yönetildiği yönündeki tespiti, Kurak Günler filminde doğrudan karşılık bulur. Filmde, kasabanın büyük bir kısmı su kıtlığıyla mücadele ederken, yöneticilerin suya erişimde hiçbir sorun yaşamaması, ekolojik eşitsizliğin sınıfsal bir meseleye dönüştüğünü göstermektedir. Halkın suya erişimde yaşadığı sorunlar, suyun yanlış yönetilmesi ve rant ilişkileriyle belli kesimlerin çıkarına kullanılması nedeniyle derinleşen bir krizdir. Özellikle belediye başkanı ve çevresindeki seçkinlerin suya erişim konusunda herhangi bir sorun yaşamadığı ancak halkın susuzlukla mücadele ettiği anlar, kasabanın içindeki toplumsal eşitsizliği ortaya koymaktadır.

Su, bir piyasa unsuru haline getirildiğinde ona sahip olanlar sermaye birikimlerini artırırken, halk giderek daha da yoksullaşır. Suyun piyasalaştırılması ve ayrıcalıklı kesimlere öncelik tanınması, halkın yaşamsal bir kaynağa erişimini giderek daha da zorlaştırmaktadır. Bu noktada politik ekoloji yaklaşımının, çevresel değişimlerin yalnızca doğal süreçlerin sonucu olmadığını, insan faaliyetleri ve güç ilişkileri tarafından şekillendirildiği vurgusu, film aracılığıyla somutlaşır. Bu bağlamda, çevre ile toplumsal ilişkiler, iktidar dinamikleri tarafından üretilir ve yönetilir (Özberk, 2017, s.71). Nitekim, filmde de suya erişimin sosyal ve sınıfsal bir ayrımın göstergesi olduğu vurgulanmaktadır. Film, suyun bilinçli olarak yönetildiğini, halkın susuz bırakılmasının bir yönetim stratejisi olarak kullanıldığını ve böylece yönetici sınıfın gücünü pekiştirdiğini gösterir. Bu durum, doğal kaynakların yönetiminin sınıfsal eşitsizlikleri nasıl derinleştirdiği meselesiyle doğrudan ilişkilidir.

Alt Tema	Kod	Diyalog/Görsel	Analiz / Anlam
Halkın manipüle edilmesi	Temel ihtiyaçların siyasi araç olarak sunulması	Belediye başkan adayının seçim aracı kasabada dolaşırken bir yandan da yapılan anons: “Dikkat dikkat! Belediyemiz bir içme suyu tankeri getirmiştir. Halkımız belediye binasının önüne gelerek tankerden su temin edebilir. Yanıklar halkına duyurulur.”	Su gibi yaşamsal bir hizmetin sağlanması, yerel yönetimin halk üzerindeki meşruiyetini güçlendirecek şekilde siyasi bir jest olarak sunulur. Tanker hizmeti, uzun vadeli bir çözüm olmamasına rağmen, halkın kısa süreli memnuniyetini sağlayarak yerel yönetimin imajını pekiştirmeye hizmet eder.
Muhafiflerin susturulması	Yalan haberle kamuoyu baskısı oluşturma	“Yeni Yanıklar” gazetesi manşeti: “Savcılık su projesinin durdurulmasını talep edecek” Savcı: “Kimin gazetesi bu?” <u>Hakim</u> : “Selim beyin eniştesi çıkartıyor.”	Yerel gazete, belediye başkanının aile bağı üzerinden doğrudan kontrol ettiği bir mecra haline gelmiştir. Yalan haber, savcıyı halkın düşmanı gibi göstererek toplumsal tepkilerin yönünü değiştirir. Böylece muhalif sesler baskı altına alınır ve kamuoyu, yerel yönetim lehine <u>konsolide edilir</u> . Bu strateji, manipülasyonun medya aracılığıyla pekiştirildiğini açıkça gösterir.

Tablo 3. Tematik Analiz “Manipülasyon”

Filmde, halkın belediye başkanına karşı gelememesi ve hatta onu desteklemeye devam etmesi, yalnızca kasabanın sosyo-ekonomik yapısıyla değil aynı zamanda su krizinin bilinçli bir şekilde bir yönetim aracı olarak kullanılmasıyla ilişkilendirilebilir.

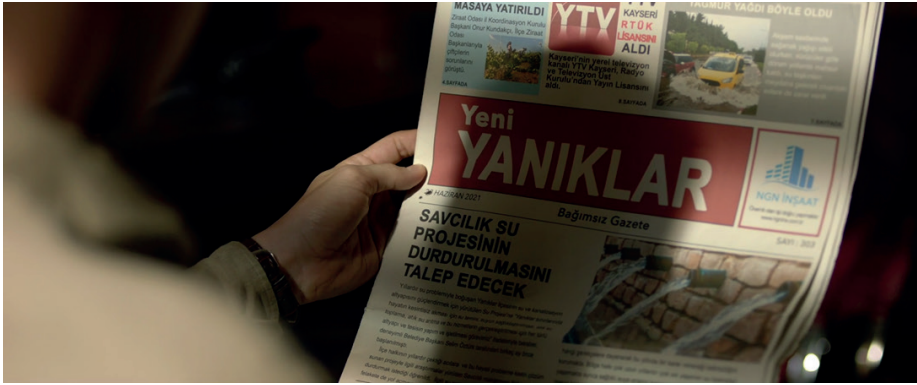

Görsel 4. Halkın Manipüle Edilmesi

Öncelikle, belediye başkanı kasabanın en güçlü figürlerinden biridir ve oluşturduğu çıkar ağlarıyla halkın ona bağımlı hale gelmesini sağlamıştır. Su kaynaklarının kontrolü de bu güç mekanizmasının temel unsurlarından biridir. Belediye başkanı, suyu yöneterek halkın temel ihtiyaçlarını kendi eliyle karşılayan bir figür haline gelmiştir. Bu da ona yalnızca bir politikacı kimliği kazandırmakla kalmaz aynı zamanda halkın gözünde bir “kurtarıcı” ya da

“hayatta kalmanın garantisi” olarak algılanmasına neden olur. Bu durum, politik ekolojinin vurguladığı gibi, filmde de doğal kaynaklar, toplumsal ve siyasal güç dinamikleriyle yakından ilişkilidir.

Buna ek olarak, halkın büyük bir kısmı yoksuldur ve sosyal statü açısından belediye başkanının iktidarına bağımlıdır. Suya erişim gibi temel bir ihtiyacın, belediye başkanının kontrolünde olması, halkın ona karşı gelmesini zorlaştıran önemli faktörlerden biridir. Kasaba halkı, belediye başkanına karşı geldiğinde sudan ve diğer temel hizmetlerden mahrum kalma riskiyle karşı karşıya kalacaktır. Dolayısıyla, bu koşullar halkı edilgen bir konuma iter ve ona karşı çıkmayı göze almalarını zorlaştırır.

Görsel 5. Muhالیflerin Susturulması

Bu sahne, *Kurak Günler*'in kasaba atmosferinde politik ilişkilerin nasıl örüldüğünü ve güç sahiplerinin medya üzerinden nasıl bir hâkimiyet kurduğunu çok net gösterir. Belediye başkanı Selim'in eniştesine ait olan “Yeni Yanıklar” gazetesi, biçimsel olarak “Bağımsız Gazete” ibaresini taşısa da içerik, tamamen iktidarın çıkarlarını yansıtır. Haberin konusu, savcının su projesini durduracağına dair henüz gerçekleşmemiş ve doğrulanmamış bir iddiadır. Bu iddia, gerçekleşmemiş bir olasılığı kesin bir karar gibi sunarak kasaba halkında endişe yaratır. Filmin politik atmosferinde bu tür bir haber, iki temel işlev görür. İlk olarak, halkın zihninde, savcı daha görevinin başındayken “hizmetin önünde engel olan” bir figür olarak kodlanır. İkincisi ise, su projesinden çıkar sağlayanlar ile projeye karşı çıkanlar arasındaki gerilimi derinleştirerek toplumsal kutuplaşma yaratır. Böylece yerel yönetim, kendi politik tabanını sağlamlaştırırken muhalefeti “halk düşmanı” konumuna iter. Nihayetinde de halk, gerçek sorumlunun yanlış yönetim ve rant ilişkileri olduğunu fark edemez ya da bu gerçeği kabul etmekte zorlanır. Bu da politik ekolojinin vurguladığı gibi çevresel değişimlerin, iktidar mekanizmalarıyla şekillendirildiğinin somut örnekleri olarak filmde karşımıza çıkar.

İKLİM KRİZİ VE TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM

Giderek derinleşen ekolojik krizin varlığı, günümüzde geniş kesimler tarafından kabul edilen bir gerçek haline gelmiştir (Roussopoulos, 2017, s.15). İnsan faaliyetlerinden kaynaklanan karbon salınımı, ormansızlaşma, doğal kaynakların aşırı kullanımı, fosil yakıt tüketimi gibi unsurlar küresel ısınmayı hızlandırmakta ve iklim dengelerini geri dönüşü zor bir şekilde değiştirmektedir. Bu durum yalnızca çevresel etkilerle sınırlı kalmayıp, toplumsal adaletsizlikleri de derinleştirmekte ve özellikle dezavantajlı grupları daha fazla etkileyerek bir eşitsizlik meselesi haline gelmektedir.

Okyanuslar ve karasal ekosistemler, insan faaliyetlerinden kaynaklanan karbon salınımının yaklaşık yarısını emerek atmosferdeki karbon artışını yavaşlatmaktadır. Ancak, okyanusların ve diğer doğal yutakların karbon emme kapasitesinin azalması, küresel ısınmanın daha da hızlanmasına yol açmaktadır (Uğur, 2021, s.565). Dünya Meteoroloji Örgütü'ne göre, 2023 yılında atmosferdeki sera gazı konsantrasyonları rekor seviyelere ulaşmış, 2024 yılında bu artış devam etmiştir. Aynı dönemde, küresel yüzey hava sıcaklığı sanayi öncesi döneme kıyasla 1,54°C daha yüksek ölçülmüştür. Bu artışın etkisiyle dünya genelinde su kaynakları azalırken, ekosistemler de giderek daha fazla tehdit altına girmektedir (WHO, 2024). Küresel ısınma su kaynaklarını azaltırken, bu kaynakların kimlerin elinde toplandığı, suya erişimin nasıl düzenlendiği ve yönetildiği gibi meseleler filmde toplumsal çatışmaların temel sebepleri haline gelmektedir. Filmde kasabanın kuraklaşması ve su krizinin derinleşmesi, bunun küçük ölçekteki bir yansımasıdır. Nitekim, yeraltı su kaynaklarının bilinçsiz tüketimi kasabanın yaşanmaz hale gelmesine yol açar. Toplumsal ilişkiler bozulur, şiddet ve tahammülsüzlük artar. Toprak kurudukça, tıpkı atmosferdeki karbon dengesinin bozulması gibi, yaşam koşulları da giderek zorlaşır.

Bu zorlaşma, yalnızca fiziksel bir kıtlık yaratmakla kalmaz, aynı zamanda kasaba halkı arasında derin bir öfke birikimi doğurur. *Kurak Günler*'de bu öfke hem bireyler arası ilişkilerde hem de yönetimle halk arasındaki çatışmalarda görünür hale gelir. Suya erişimdeki eşitsizlik, kayırmacı politikalar ve yerel yönetimin çıkar ilişkileri, halkın gündelik yaşamındaki gerginliği sürekli besler. Öfke, kamusal alanda patlayan tartışmalardan özel mekanlardaki gerilimli diyaloglara kadar, filmin atmosferine sinmiş bir duygusal arka plan oluşturur. Böylece su krizi, yalnızca ekolojik bir sorun değil, toplumsal öfkenin hem nedeni hem de taşıyıcısı haline gelir.

Bu durum, Rob Nixon'ın (2011, s.2-3) yavaş şiddet kavramı ile doğrudan ilişkilendirilebilir. Nixon, yavaş şiddeti "yavaş yavaş ve gözden ırak bir şekilde ortaya çıkan, zaman ve mekana yayılmış gecikmeli bir yıkım tipik olarak

hiçbir şekilde şiddet olarak görülmeyen, yıpratıcı bir şiddet” olarak tanımlar. Ona göre iklim değişikliği, ormansızlaşma, okyanus kirliliği ve toksik atıklar gibi süreçler, ani ve seyirlik felaketler kadar görünür olmadıkları için politik müdahaleyi tetikleyecek düzeyde bir kamuoyu ilgisi yaratmakta zorlanır. Kurak Günler’deki kuraklık sorunu da aynı biçimde, yıllara yayılan ve etkileri kademeli olarak artan bir ekolojik krizi temsil eder. Bu kriz, medyada ve kasaba halkının gündeminde ani bir felaket olarak değil, sıradanlaşmış bir yoksunluk hali olarak yer bulur. Dolayısıyla, filmdeki su kıtlığı ve buna bağlı toplumsal çatışmalar, Nixon’ın tanımladığı yavaş şiddetin hem ekolojik hem de toplumsal boyutlarını somutlaştırır. Böylece şiddet, doğrudan fiziksel saldırılarla değil gündelik hayatın içine sızmış yapısal ve ilişkisel gerilimler üzerinden, adım adım ve çoğu zaman fark edilmeden yükselir. Film, bu görünmez şiddeti çatlamış toprak, susuz musluklar, gerilimli toplantılar ve bakışlarda gizli meydan okumalar gibi sinemasal göstergeler aracılığıyla temsil eder. Bu şekilde ekolojik krizin toplumsal dokuda yarattığı tahribat, Nixon’ın (2011) vurguladığı üzere, seyirlik olmayan ama derinlemesine yıpratıcı bir şiddet formu olarak görünürlük kazanır.

Alt Tema	Kod	Diyalog/Görsel	Analiz / Anlam
Koşulsuz itaat	Siyasi propagandanın sorgusuzca içselleştirilmesi	Çocuk: “Bunlar Selim amcanın (belediye başkanı) su getirmesini istemiyorlar. Çünkü Selim amca suyu getirirse bunlar bir daha burada seçim meçim kazanamaz.” Savcı: “Nereden çıktı şimdi bu?” Çocuk: “Benden söylemesi. Herkes diyor ki Selim amca başkan olmadan önce Yanıklar çok kötüymüş.”	Çocuğun söylemleri, belediye başkanı Selim’in halk arasında oluşturduğu siyasi anlatının sorgusuzca benimsendiğini gösterir. “Selim amca” ifadesi, yerel yöneticiye duyulan kişisel bağlılığı ve güveni yansıtırken, muhalifler otomatik olarak “hizmete engel olanlar” olarak etiketlenir. Bu durum, bireylerin kendi bilgi ve deneyimleri yerine kolektif kanaatlere dayanarak pozisyon almasının tipik bir koşulsuz itaat göstergesidir. Yerel lider hem siyasi hem kişisel düzeyde doğrunun temsilcisi konumuna yükseltilir.

Tablo 4. Tematik Analiz “Tahakküm”

Kasabanın suya erişimi konusunda belediye başkanına bağımlı hale gelmesi, halkın yönetici sınıfa karşı direnme kapasitesini neredeyse tamamen ortadan kaldırır. Çünkü Kurak Günler’in ortaya koyduğu gibi, suyu kim kontrol ediyorsa, siyasi ve toplumsal iktidarı da o elinde tutar. Bu bağımlılık ilişkisi, halkın yöneticinin kararlarını sorgulamadan kabul etmesine ve yerel otoriteye koşulsuz itaat göstermesine yol açar. Özellikle belediye başkanının su krizini yönetme biçimi, teknik bir çözüm arayışından ziyade kendi politik konumunu pekiştirecek stratejilerle şekillenir. Muhafiz sesler, “hizmete engel olan” veya “siyasi hesaplar peşinde koşan” kişiler olarak damgalanır. Böylece alternatif görüşler meşruiyetini yitirir. Halk, suya erişim gibi yaşamsal bir hak konusunda

tamamen yönetimin insafına bırakılırken, su kıtlığı yalnızca fiziksel bir sorun değil, aynı zamanda iktidarın otoritesini ve yerel halk üzerindeki tahakkümünü pekiştiren bir baskı aracına dönüşür.

Alt Tema	Kod	Diyalog/Görsel	Analiz / Anlam
Öfke	Yönlendirilmiş öfke	Halkın, iktidarın işaret ettiği muhaliflere karşı organize edilerek şiddet eylemlerine yönlendirilmesi. Evlerin, çadırların ve muhalif gazetelerin hedef alınması sahneleri.	Su krizinin yarattığı gerilim, rant ilişkilerini sorgulayan savcı ve gazeteci gibi muhalif figürlere karşı şiddete dönüştürülür. Halk, iktidarın propagandasıyla kendi yaşam koşullarını sorgulamak yerine, “hizmete engel olan” olarak damgalanan kişilere saldırır.

Tablo 5. Tematik Analiz “Öfke”

Kurak Günler’de toplumsal öfkenin nasıl yönlendirildiğini ve iktidarın bu öfkeyi kendi çıkarları için nasıl araçsallaştırdığını gösteren en çarpıcı anlardan biri, Selim’in belediye başkanlığını tekrar kazanmasının ardından yaşanır. Seçim zaferi, yalnızca bir siyasi başarı olarak kalmaz; aynı zamanda muhalifleri susturmak ve korkutmak için başlatılan sistematik bir baskı sürecinin başlangıcı olur. Önce gazeteci Murat’ın evi kurşunlanır, ardından Pekmez’in ailesinin yaşadığı çadırlar yakılır. Akşam olduğunda muhalif gazete basılarak her şey ateşe verilir. Bu zincirleme şiddet eylemlerinin doruk noktası, galeyana getirilen yandaş halkın savcının evini basmasıdır.

Görsel 6. Toplumsal Öfke

Savcı ve gazeteci, su krizinin arkasındaki rant ilişkilerini sorgulayan ve kasabanın güç yapısını eleştiren iki muhalif figür olarak hedef alınır. Ancak halkın öfkesi, gerçek sorumlulara değil, iktidarın işaret ettiği bu muhaliflere yönlendirilir. Böylece su, yalnızca yaşamsal bir ihtiyaç değil, aynı zamanda halkın algısını şekillendiren ve şiddeti meşrulaştıran bir iktidar aracına dönüşür. Otoriter yönetim, toplumsal öfkeyi manipüle ederek muhalefeti fiziksel olarak ortadan kaldırırken, halkı kendi denetimi altında tutar.

Bu durum, Üstün'ün (2021, s.148) uyarısını doğrular niteliktedir. Eğer su ve diğer doğal kaynaklar yalnızca ekonomik bir araç olarak görülmeye devam ederse hem halkın hem de doğanın bu kaynaklara erişimi giderek zorlaşacak, böylece toplumsal yapılar daha kırılgan ve şiddete yatkın hale gelecektir. Film, bu kırılganlığın otoriter iktidarlar tarafından nasıl kullanılabileceğini ve yönlendirilmiş toplumsal öfkenin nasıl yıkıcı sonuçlar doğurabileceğini açık bir şekilde ortaya koyar.

İNSAN VE DOĞA ARASINDAKİ GÜÇ MÜCADELESİ

Dünya Ekonomik Forumu'nun 2024 Küresel Riskler Raporu'na göre, fosil yakıtların yoğun kullanımı, ormansızlaşma ve endüstriyel faaliyetlerin artışı, atmosferdeki sera gazı birikimini hızlandırarak küresel ısınmayı tetiklemektedir. Bu süreç yalnızca çevresel tahribatla sınırlı kalmayıp, toplumsal ve ekonomik yapılar üzerinde de derin etkiler yaratmaktadır (WEF, 2024). *Kurak Günler* filminde işlenen su kıtlığı, bu çok boyutlu krizin yerel düzeydeki yansımalarını çarpıcı biçimde görünür. Azalan su kaynaklarıyla birlikte toplumsal dayanışma duygusu zayıflamış, bireyler arasındaki güven ilişkileri yerini tahammülsüzlüğe bırakmıştır. Bu kırılgan sosyal yapı, güçlü yerel aktörlerin halkın öfkesini kendi siyasal çıkarları doğrultusunda yönlendirmesine olanak tanımış ve toplumsal çözülme sürecini hızlandırmıştır. Savcı Emre'nin evinin basılması sahnesi, çevresel felaketlerin yalnızca ekolojik dengeleri değil, aynı zamanda sosyal adaleti ve kamu düzenini nasıl sarstığını somut bir örnekle ortaya koyar. Film bu yönüyle, WEF'in raporlarında vurgulanan çevresel risklerin çok katmanlı etkilerini sinemasal düzlemde görünür kılar.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin 2023 yılında yayımladığı Altıncı Değerlendirme Raporu (AR6) Sentez Raporu'na göre, insan faaliyetleri küresel ısınmanın ana nedeni olarak gösterilmektedir. Sanayi öncesi döneme kıyasla küresel sıcaklık artışının 1,1°C olduğu ve bu durumun ekosistemler üzerinde ciddi etkiler yarattığı belirtilmektedir. Rapora göre, iklim değişikliğiyle mücadelede ekosistemlerin korunması, sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması ve su yönetiminin iyileştirilmesi kritik öneme sahiptir (IPCC, 2023). Bu bilimsel çerçeve, *Kurak Günler* filmindeki obruk meselesi üzerinden somutlaşır.

Alt Tema	Kod	Diyalog/Görsel	Analiz / Anlam
Yanlış su yönetimi ve ekolojik tahribat	Ekolojik sınırların ihlali	Yeraltı sularının çekilmesi sonucu kasabada aniden oluşan dev obruk, kenarda inceleme yapan polisler ve vatandaşlar.	Belediye başkanının politik ve ekonomik çıkar amacıyla yeraltı su kaynaklarını kontrol altına alması, insanın doğa üzerindeki tahakküm kurma çabasını temsil eder. Ancak doğa, yeraltı suyunun tükenmesiyle dengesini kaybeder ve obruk şeklinde beklenmedik, yıkıcı bir tepki verir. Film, böylece insanın ekolojik sınırları zorlamasının hem doğal sistemi hem de insan yaşamını nasıl tehdit ettiğini çarpıcı bir şekilde gösterir.

Tablo 6. Tematik Analiz “Ekolojik Adalet”

Filmde, yanlış su yönetimi nedeniyle yeraltı su kaynaklarının tükenmesi, toprağın çökmesine ve obrukların oluşmasına neden olmaktadır. Obrukların meydana gelmesi, yalnızca fiziksel bir doğa olayı değil aynı zamanda iklim krizinin yerel ölçekteki bir yansımasıdır. Filmde gösterilen bu ekolojik felaket, IPCC raporunda belirtilen ekosistem tahribatının bir sonucu olarak okunabilir. Raporda vurgulanan sürdürülebilirlik politikalarının aksine filmde doğal kaynakların bilinçsiz tüketimi ve ekosistem dengesinin göz ardı edilmesi, çevresel yıkımı hızlandırmaktadır. Bu bağlamda, filmdeki obruk sahneleri, insan kaynaklı çevresel bozulmaların ve su yönetimindeki hataların uzun vadede nasıl büyük ekolojik felaketlere yol açabileceğini gösteren çarpıcı örnekler sunmaktadır. İklim krizi ve ekolojik tahribat, toplumları dönüşüme zorlayan önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle aşırı hava olaylarının sıklıklaşması ve doğal afetlerin artışı, iklim krizinin doğrudan insan yaşamını tehdit eden bir gerçeklik haline geldiğini kanıtlamaktadır (Gülcan, 2024, s.354).

Görsel 7. Obruk

Kurak Günler filminde obrukların ortaya çıkışı, özellikle yerli ve yoksul halkın yaşamını doğrudan etkiler. Bu kesimler tarımsal faaliyetlerini sürdüremez, geçim kaynaklarını kaybeder ve gündelik yaşamları tehdit altına girer. Buna

karşın, iktidara yakın duran ve güçlü konumda olan kişiler bu ekolojik felaketten doğrudan etkilenmez, aksine görece refah içinde yaşamaya devam eder. Çevresel yük ve yararların adaletsiz paylaşımı sonucunda riskler en kırılgan toplumsal kesimlerin üzerine yıkılırken, çevresel faydalar ayrıcalıklı gruplara aktarılır. Bu tablo, ekolojik adalet tartışmasının merkezinde yer alan “ekolojik yüklerin eşitsiz dağılımı” sorununu görünür kılar. Nitekim, Schlosberg’in (2007, s.4–5) ekolojik adalet yaklaşımında da vurgulandığı üzere, çevresel yararların ve yüklerin toplumsal kesimler arasında adil biçimde dağıtılmaması, en çok ezilen ve marjinalleştirilmiş grupların doğanın nimetlerinden en az yararlanırken, ekolojik yıkımın sonuçlarını en ağır biçimde yaşamalarıyla somutlaşır.

İnsan aklı özgürleştikçe, onun doğadaki konumu ve çevresiyle olan ilişkisine dair düşünceleri de değişim gösterir. Bireyin, kendi geleceğini şekillendiren bir özne olarak ele alınması, onu geleneksel olarak doğadaki daha mütevazı konumundan uzaklaştırır. Bu durumda insan, evrenin merkezine yerleştirilerek neredeyse tanrısal bir statüye yükseltilir. Diğer tüm varlıklar, insana göre belirli bir hiyerarşi içinde konumlandırılır ve bu yaklaşım, insan ile doğayı birbirinden ayrı, etkileşimsiz varlıklar olarak ele alan düalist bir bakış açısını destekler. Böylece, insanmerkezli düşünce biçimi açıkça ön plana çıkar. İnsanmerkezci bakış açısına göre doğa, insan ihtiyaçlarını karşılamak için sınırsız bir kaynak olarak görülmekte ve bu anlayış, ekolojik krizlerin derinleşmesine neden olmaktadır (Çoban, 2020, s.281). Bu yaklaşımın temelinde, insanın doğaya hükmetme ve onu kendi çıkarları doğrultusunda dönüştürme arzusu yatar. Bu anlayış, su gibi yaşamsal bir kaynağın metalaştırılmasına ve onun politik bir enstrümana dönüştürülmesine yol açar (Üstün, 2021, s.27). Üretimin yalnızca daha fazla üretim amacıyla gerçekleştirildiği ve ekonomik büyümenin kaçınılmaz bir gereklilik olarak görüldüğü bir düzende, doğa basitçe bir kaynak deposu haline getirilir ve kontrolsüz bir sömürü alanına indirgenir. Kapitalist sistem, doğanın insan tarafından denetim altına alınmasına yönelik tarihsel anlayışı yalnızca sürdürmekle kalmaz aynı zamanda doğanın tahribini toplumsal yapının temel unsurlarından biri haline getirir (Bookchin, 2014, s.69). Bu anlayış, doğaya yönelik bir tahakküm mekanizması görevi görmekle yanı sıra güç odaklarının doğa üzerinde kurduğu egemenliği, toplumsal ilişkilerde de sürdürme çabasını da içerir. Bu kuramsal çerçeve, *Kurak Günler* filmindeki özellikle su krizinin yönetiminde izlenen politikalar ve bu süreçte dile getirilen söylemler, doğanın yalnızca insan ihtiyaçlarını karşılayan bir araç olarak görülmesinin somut örneklerini sunar.

Alt Tema	Kod	Diyalog/Görsel	Analiz / Anlam
İnsanmerkezci düşünce	Doğayı araçsallaştırma	Gazeteci Murat: "...Obruklar geldi bağlara kadar dayandı. Bunlar kasabaya gelirse ne olur farkında mısın?" Savcı Emre: "Kasabanın su ihtiyacı nasıl karşılanacak peki?" Gazeteci Murat: " <u>Körkün</u> çayından karşılanacak. Fakat proje pahalı diye Selim (Belediye Başkanı) yanaşmıyor. Meseleyi ucuza kapatıp oy avlamanın peşinde... Zaten su vaadiyle yıllardır oy topluyor milletten."	Murat'ın argümanında obrukların ekosistem üzerindeki etkilerinden çok kasaba halkının güvenliği ön plandadır. Belediye başkanının, pahalı olduğu gerekçesiyle sürdürülebilir bir çözümü reddetmesi ve su krizini "oy toplama" stratejisine dönüştürmesi, doğayı yalnızca insan ihtiyaçlarını karşılayan ve siyasi meşruiyet sağlayan bir araç olarak görmenin tipik bir örneğidir. Bu yaklaşım, <u>insanmerkezci</u> düşüncenin politik çıkarlarla birleşerek ekosistem değerini geri plana itmesini açık biçimde yansıtır.

Tablo 7. Tematik Analiz "İnsanmerkezcilik"

Yerel otorite, suyu toplumu yönlendirmek ve kendi politik egemenliklerini pekiştirmek için bir araç olarak görmektedir. Filmde su, bir yaşam kaynağı olmaktan çıkıp metalaştırılmış ve siyasi bir güç unsuru haline gelmiştir. Belediye başkanı, bu insanmerkezci ve otoriter bakış açısını sürdüren bir figürdür. Ekolojik dengenin korunması geri plana itilmiş, uzun vadeli ve maliyetli bir çözüm, sürdürülebilirlikten ziyade kısa vadeli seçmen desteğini koruma amacıyla reddedilmiştir. Böylece doğanın araçsallaştırılması, siyasi çıkarlarla birleşmiştir. Bu durum hem ekolojik tahribatın hızlanmasına hem de doğanın kendi varlık değerinin göz ardı edilmesine yol açmıştır.

Su, doğanın ayrılmaz bir parçası olup tüm yaşam biçimleri için vazgeçilmezdir ve ekonomik kazanç amacıyla kullanılamaz. Suyun bir meta olarak görülmesi, onun erişilebilirliğini kısıtlayarak yalnızca insan topluluklarını değil, birçok canlı türünün yaşamını da tehlikeye atar. Filmdeki suyun politik araç haline getirilmesi, bu uyarının somut bir sinemasal temsildir. İnsanın merkezde olduğu ve yalnızca kendi ihtiyaçlarına göre şekillendirdiği bir dünya anlayışı, etik değerlerden uzaklaşmayı beraberinde getirmiş ve insanın hem kendisine hem de doğaya karşı daha acımasız ve duyarsız bir tutum geliştirmesine neden olmuştur (Gül, 2013, s.18).

Gazeteci, yalnızca ekolojik krizlerin değil bu krizlerin nasıl politik manipülasyon aracı haline getirildiğinin de farkında olan bir karakterdir. Su krizi, obrukların oluşumu ve çevresel yıkım, gazeteci için doğrudan belediye başkanının ve onun rant sisteminin bir sonucudur. Ancak bu gerçeği dile getirdiği için kasabanın iktidar sahipleri tarafından marjinalleştirilmekte, halkın gözünde de bir tehdit olarak gösterilmektedir. Gazeteci hem ekolojik yıkımı ifşa eden bir figür hem de kasabanın yozlaşmış düzenine karşı adaletin yanında duran bir karakterdir. Bu yüzden, yerel yönetimin yolsuzluklarına ve otoriter tahakkümüne karşı

durmaya çalışan savcının yanında yer almakta, onun bu sistemin bir parçası haline gelmesini engellemeye çalışmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışma, *Kurak Günler* (2022) filmini politik ekoloji perspektifinden inceleyerek, insanmerkezci anlayış, ekolojik adalet, doğal kaynakların araçsallaştırılması, toplumsal ve çevresel eşitsizlik, tahakküm ve manipülasyon gibi kavramları film bağlamında değerlendirmiştir. Filmde doğaya karşı insanmerkezci bakışla su krizi araçsallaştırılmış, böylece çevresel sorunlar politik çıkar nesnesine dönüştürülmüştür. Ekolojik adalet ihlali, suya erişimdeki sınıfsal farklılıklar üzerinden işlenmiş ve çevresel kaynakların adil dağıtımı yerine toplumsal eşitsizlikleri pekiştiren bir düzenin varlığı vurgulanmıştır. Doğal kaynakların araçsallaştırılması, yeraltı sularının siyasi rant ve oy devşirme aracı olarak kullanılmasıyla temsil edilmiş ve böylece ekolojik krizler, iktidarın güç pekiştirme stratejisine hizmet eden bir unsur haline gelmiştir. Toplumsal ve çevresel eşitsizlik, halkın suya ulaşmak için mücadele ederken yerel elitlerin bu kaynağa zahmetsizce erişmesi üzerinden ortaya konmuş ve kriz yükünün alt sınıflara aktarılması sinemasal olarak görünür kılınmıştır. Tahakküm, suyun dağıtımını kontrol eden yerel yönetimin halkı sudan mahrum bırakma tehdidiyle boyun eğmeye zorlaması üzerinden kurgulanmıştır. Manipülasyon ise, medya ve yerel söylem araçlarıyla halkın öfkesinin muhaliflere yönlendirilmesi üzerinden inşa edilmiştir. Böylece çevresel felaketin gerçek sorumluları perde arkasında tutulmuştur.

Bununla birlikte, ekolojik tartışmaların yalnızca politik ekoloji yaklaşımıyla sınırlandırılması, doğa-insan ilişkilerinin farklı boyutlarını göz ardı etme riskini taşır. Film, bu perspektifin yanı sıra derin ekoloji, sığ ekoloji, ekofeminizm, toplumsal ekoloji gibi diğer ekolojik çerçeveler üzerinden de incelenebilir. Bu tür bir değerlendirme, filmin yalnızca güç ilişkileri ve çevresel adalet açısından değil, aynı zamanda etik, kültürel, toplumsal cinsiyet ve teknik dönüşüm boyutları açısından da zenginleştirilmiş bir yorumunu mümkün kılacaktır.

KAYNAKÇA

- Andreucci, D., Beltrán, M. J., Calvário, R., & Connolly, C. (2016). Sivil toplum için politik ekoloji. CDCA. BTK. María J. Beltrán, Panagiota Kotsila, Gustavo García López, Giorgos Velegrakis, & Irina Velicu (Ed.). ISBN: 9788894071467.
- Avtur, S., Güneş Güldal, A., & Uysal Oğuz, C. (2023). İklim krizi ve ekolojik bağlamda devletin rolünü yeniden düşünmek. *Politik Ekonomik Kuram*, (7), 44–57. <https://doi.org/10.30586/pek.1347417>
- Blaikie, P., & Brookfield, H. (1987). *Land degradation and society*. Methuen.
- Bookchin, M. (2014). *Ekolojik bir topluma doğru* (A. Yılmaz, Çev.). Sümer Yayıncılık.
- Çakır, M., Gümüşçü, O., & Taş, B. (2020). Politik ekoloji. *Coğrafya Dergisi*, (41), 241–254. <https://doi.org/10.26650/JGEOG2019-0019>
- Çoban, A. (2020). *Çevre politikası: Ekolojik sorunlar ve kuram*. İmge Kitabevi.
- Eryaman, İ. O. (2022). Politik ekolojik bir mesele olarak iklim mültecileri. *International Journal of Economics Administrative and Social Sciences*, 5(2), 15–32.
- Evren, M. B. (2022). İnsan ve çevre etkileşiminde küresel iklim değişikliğine adaptasyon. *Kırklareli Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1(1), 33–46.
- Gül, F. (2013). İnsan-doğa ilişkisi bağlamında çevre sorunları ve felsefe. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 17–21.
- Gülcan, D. T. (2024). Toplumsal iklim krizi algısının iklim politikaları üzerindeki etkisi. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 7(4), 344–363. <https://doi.org/10.59445/ijephss.1537336>
- Harvey, D. (2012). Sermayenin mekânları: Eleştirel bir coğrafyaya doğru (B. Kıcır, D. Koç, K. Tanrıyar, & S. Yüksel, Çev.). Sel Yayıncılık.
- Homer-Dixon, T. F. (2001). *Environment, scarcity, and violence* (Reprint ed.). Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400822997>
- IPCC. (2023). AR6 sentez raporu. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>
- Keleş, R. (2016). Çevre ve siyaset. R. Keleş (Ed.), *İnsan çevre toplum* (s. 303–342). İmge Kitabevi.
- Keleş, R. (2019). 100 soruda çevre, çevre sorunları ve çevre politikası. Yakın Yayınları.
- Minteer, B. A. (2009). Anthropocentrism. In J. B. Callicott & R. Frodeman (Eds.), *Encyclopedia of environmental ethics and philosophy*. Gale (Macmillan Reference USA).

Morton, T. (2007). *Ecology without nature: Rethinking environmental aesthetics*. Harvard University Press.

Nixon, R. (2011). *Slow violence and the environmentalism of the poor*. Harvard University Press.

Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic analysis: Striving to meet the trustworthiness criteria. *International Journal of Qualitative Methods*, 16(1), 1–13. <https://doi.org/10.1177/1609406917733847>

Özberk, N. (2017). Politik ekolojide doğa-toplum diyalektik birliğine kuramsal bir bakış: Toplumsal doğa ve doğanın kapitalist üretimi tezi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 71–98.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Sage Publications.

Roussopoulos, D. (2017). Politik ekoloji: İklim krizi ve yeni toplumsal gündem (F. D. Elhüseyni, Çev.). Sümer Yay, D. (2007). *Defining environmental justice: Theories, movements, and justice*. Oxford University Press.

Uğur, A. (2021). Antroposen: İklim krizi mi yoksa uygarlık krizi mi? *Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 557–579. <https://doi.org/10.47613/reflektif.2021.46>

Üstün, B. (2021). *Doğayı, emeği, yaşamı korumak*. İletişim Yayınları.

WEF (World Economic Forum). (2024). 2024 küresel riskler raporu. <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>

WHO (World Meteorological Organization). (2024). 2024: Track to be hottest year on record, warming temporarily hits 1.5°C. <https://wmo.int/news/media-centre/2024-track-be-hottest-year-record-warming-temporarily-hits-15degc>

Zimmerman, M. E. (1993). Rethinking the Heidegger-deep ecology relationship. *Environmental Ethics*, 15(3), 195–224.

GÖRSEL KAYNAKLAR

Alper, E. (Yönetmen). (2022). *Kurak günler* [Film]. Sinehane Film.